

Handó Tünde - Zárszó

Tisztel Ház! Nagy Asszony, mint vendéglátónk! Tisztelt Elnök urak, Elnökasszonyok! Nagyra becsült Tanáraink, akik a teremben vannak! Kedves Bírótársaim!

Bírótársaim, mert ezek a napok 150 évvel a parlamenti viták napjai után a mi számunkra jeles napok. Sokan, sok napon keresztül a bírókról, a bíróságról vitatkoztak. Komoly, megfontolt, ma már utcanévtáblákon, szobrokban megörökített elődeink vitáztak arról, hogy mit jelent arról a bírói hatalom, mit jelent a bíróság. Bárcsak ma is volnának ilyen közszereplők közöttünk, akik ilyen tisztelettel, ilyen komolysággal, ilyen igényességgel beszélnének arról, hogy mit jelent a közigazgatás, mit jelent a bírói hatalom. És bizony ez a terem megköveteli tőlünk ezt a fajta fennköltséget, ezt a fajta tiszteletet, hiszen itt láthatjuk azokat az allegorikus figurákat, amelyeket nem véletlenül állítottak ide az elődeink azért, hogy mindig figyelmeztessenek bennünket arra mit jelent a dicsőség, a bölcsesség, a béke, a háború, az ékesszólás és az egyetértés. És idelent a padosorok között élő, eleven jogászok vannak, nem allegóriák, hanem olyan szereplők, olyan emberek, akiknek ma kell tenniük a dolgukat annak érdekében, hogy mindaz, amiről a fenti dolgok szólnak valósággá váljanak.

És nehéz dolga volt Elnök Úrnak eldönteni, hogy vajon előadások sora történjen-e itt a mai napon, vagy ez a kicsit talán modernnek tűnő beszélgetős panelekre kerüljön sor. Én magam is dilemmáztam ezen, hogy vajon hogyan fogjuk ezt megérteni, ezt a mai napot, de azt gondolom, hogy helyes döntés volt. Köszönöm szépen, mert sokféle gondolatot, sokféle személyiséget ismerhettünk meg, és tulajdonképpen egy ma ugyancsak divatos degusztációs tálat kaptunk. Mindenki házi feladatként magával viheti a szerzőket, a gondolatokat és tovább olvashatja a műveiket.

Láthattuk a múltat, láthattuk a jelen dilemmáit a közigazgatási bíróságról és a távolban felsejlő jövőt, ami lehetőség, vagy a kínaiak mondják esély és veszély lehet egyaránt.

És külön köszönöm a panelvezetők érdekes gondolati kapcsolatait. Én magam is sokszor gondolok arra, kevésszer merem kimondani, talán most mondom először ki Mózes példáját, aki a népét, mielőtt az egyiptomi rabszolgaságból az ígéret földjére vezette volna 40 évet a sivatagban töltött, egy nemzedéknyi életet. Vajon lehetett-e elszakadni és újrakezdeni és

szabad Magyarország szabad bírónak lenni a rendszerváltáskor, aki tegnap még a másik rendszernek a bírója volt, lehetett-e, érthette-e azt, hogy mi az új világban a feladata, fel tudta-e venni, felvehette-e azt a fonalat, amelyet a történelmünk megszakított és amelyet sokan, sok módon vettek el tőlünk, mert a magyar jogállamiság 1000 évre tekint vissza. Itt ebben a házban nem kell külön magyarázni, különösen, hogy mindannyian el tudunk menni és meg tudjuk csodálni a koronát, a koronát, amely Szent Korona, nem csak egyszerű tárgy, hanem a magyar államiságot jeleníti meg. Külön köszönöm ezért Házelnök Úrnak, hogy ezt felidézte és ez felhossa bennünk, felhozhatja azt a gondolatot, hogy valóban a bírók kinek a nevében ítéleznek. Sokan eltévesztik, elvesznek a paragrafusok között, s arra gondolnak, hogy egy szakipari munkát végeznek, és az ítéletek az övüké. De nem, az ítélet sohasem lehet a miénk, mi csak képviselünk valakit a bírói pulpituson.

És amikor erről újra elkezdünk gondolkozni, akkor talán érdemes néhány évtizeddel ezelőtti, ugyancsak parlamenti vitákat idézni. Zsitvay Tibor igazságügy-miniszter a törvényjavaslatról, amelyben a magyar Szent Korona nevében fejrészrel javasolták az ítéleteket hozni, azt mondta, amikor ez a törvényjavaslat a magyar korona nevében fogja mondatni az ítéleteket, akkor annak a bírónak mindaz a varázsereje meglesz, amely abból az első dekrétumból és Szent István koronájából, minden magyar vérén keresztül rezdül. Lesz akkor türelmesség, tehát alaposág, lelkiismeretesség és szociális érzék. És ahogyan szintén Házelnök Úr mondta egy fantasztikus lehetőség az, hogy ennek a nemzedéknek lehetünk tagjai, akiknek megadatott az, hogy a történelem fonalat felvegyük, s újra magasba emeljük a magyar államiságot.

És hogyan köt össze minket az Alaptörvényünk a múlttal, a jelent, a jövőt hogyan köti össze az egykori múltunkhoz. Itt jön segítségünkre a Nemzeti Hitvallás, amely egy különleges bevezetője az Alaptörvényünknek, de ha bármelyikünk annak a mondatait olvassa, ízlelgetheti, mintha csak a magyar költészetet olvasná, tiszteletben tartjuk történeti alkotmányunk vívmányait és a Szent Koronát, amely megtestesíti Magyarország alkotmányos állami folytonosságát és a nemzet egységét.

Tisztelt Egybegyűltek! 20 évvel ezelőtt, amikor egy vezetői tisztséggel megbíztak egy kedves kollégámtól ajándékot kaptam, azóta is magammal cipelem ezt a bekeretezett újságlapot, amely a bírói függetlenség, s a bírói kinevezések ellenjegyzése címet viselte és 1868.

november 29-én jelent meg. Mert most jogászok ülünk itt, bírók vagyunk itt jelen, de valójában a jog vagy a bírászkodás nem a bírókról szól, néha eltévedünk ebben, hiszen a jogot, az igazságot szolgáltatni azoknak az ügyfeleknek, embereknek kell, akik hozzánk fordulnak, így tudjuk elnyerni a bizalmat. Ezért is tartották eleink fontosnak. A jogkereső polgárok írták a következőket. A bírói függetlenséget illetően az nem abból áll, hogy a bíró a törvények figyelmen kívül hagyása mellett tetszése vagy meggyőződése szerint ítélhessen, mert e tekintetben éppen nem független, hanem abból áll, hogy jobb meggyőződését követve törvény szerint köteles ítélni, s ha az általa kimondott ítéletet az ügyiratokból, s a törvényből értelmesen igazolni képes, akkor semmi felelősségtől sem tarthat, és semmi sem tartóztathatja őt vissza a törvényre alapított jobb meggyőződéséből származott ítélet kimondásától. Ha a törvény szava tiszta, s itt a törvényhozó felelőssége, és határozott, akkor nem hibázhat a bíró annak értelmezésében, s alkalmazásában. S ha emellett mégis hibázik, akkor nem bírónak való, mivel az ilyen bírónál vagy az értelem vagy az akarat hiányzik jóságos ítéletet hozni. E két kellék tehát okvetlenül megkívántatik az igazság szolgáltatásánál. Csodálatos Deákot, Csemegit, aki ennek a törvénynek is a megalkotója volt, vagy Horváth Boldizsárt újra olvasni, azokat a gondolatokat, szégyellnénk kimondani azokat a mondatokat, hiszen olyanok minthogyha a szívünkből fakadnának, ma már nem így beszélünk. Ezért is öröm az számomra, hogy ezek a gondolatok visszatérhetnek a mai jogalkalmazásban, és hogy ebben olyan sokan közvetlenül is segítségünkre vannak, amikor a jogtörténetet, a bírói múltat kutatjuk, s olyan kincsek bukkannak fel, amelyek megmutatják azt, hogy a technológiai körülöttünk változhat, a jogeseteknek a tartalma változhat, de az emberek, s a lényeg mit sem változik.

Deák azt írta, boldog azon haza, hol a bíró ítélete nem csak igazságot szolgáltat, hanem a hivatalába és személyébe helyezett bizodalomnál fogva megnyugvást is szerez a feleknek. S így rímmel erre az Alaptörvényünk, valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.

Köszönöm szépen a lehetőséget!